

Příručka pro autory DUM

Autorem digitálních učebních materiálů se může stát každý registrovaný uživatel této části Metodického portálu, který vyplní potřebné údaje v sekci administrace. Následující text je shrnutím toho podstatného, čím byste se měli jako autoři při tvorbě digitálních učebních materiálů řídit. Pro inspiraci doporučujeme podívat se na již publikované materiály, konkrétní příklady vám pomohou blíže porozumět následujícím instrukcím.

Co jsou digitální učební materiály

Digitální učební materiály jsou dostupné v elektronické podobě, jsou využitelné přímo ve výuce bez dalších úprav. Nejčastěji se jedná o pracovní listy, prezentace, audio a video ukázky.

Digitální učební materiály můžeme pro zjednodušení přirovnat ke kostičkám stavebnice LEGO®, protože i ty jsou dílčí, lze je různě kombinovat a způsob jejich použití závisí na konkrétním uživateli. Stejně jako kostičky stavebnice můžete i digitální učební materiály využívat bez podrobných metodických návodů, složitých úprav či dalšího speciálního softwarového vybavení.

Klíčovou vlastností všech digitálních učebních materiálů je jejich propojení s konkrétními očekávanými výstupy, které jsou jako povinné položky definované v rámcových vzdělávacích programech. Výjimky jsou pouze dvě. Průřezová témata, kde očekávané výstupy nejsou povinné a materiál zařadíte pouze do tematických okruhů. Druhou výjimkou je předškolní vzdělávání, kde své materiály řadíte do činností, témat nebo jejich kombinací.

Ideální digitální učební materiál nenahrazuje samotnou výuku, ale vhodně ji doplňuje a podporuje aktivitu žáků. Digitální učební materiály nabízejí pohled na souvislosti, kladou otázky, vyzývají k činnostem.

Pravidla dodržování autorských práv

Každá část digitálního učebního materiálu, kterou jste sami nevytvořili (např. úryvek z knih, obrázků), podléhá autorskému zákonu (Autorský zákon č. 121/2000 Sb. §31, odstavec a), který uvádí možnost nakládat se zveřejněnými autorskými díly v odůvodnitelné možné míře ve svém vlastním díle.

U jiných než autorských objektů (texty, fotky, obrázky, ilustrace aj.) musí být uvedené přesné bibliografické údaje, bližší informace naleznete v Bibliografických citacích.

V dokumentu Otevřené galerie naleznete odkazy na galerie, které jsou obvykle označovány jako Open Source či otevřené. Z těchto galerií je možno čerpat uveřejněné materiály ke komerčním účelům.

Licence

Všechny materiály jsou publikovány pod licencí Creative Commons, což znamená, že je můžete stahovat, šířit a upravovat v případě, že uvedete autora, zachováte licenci a nebudete je využívat ke komerčním účelům.

Jak vložit digitální učební materiál

Svůj digitální učební materiál, který chcete publikovat, upravte podle typografických zásad (viz dokument Typografická pravidla).

Digitální učební materiál může vložit každý registrovaný autor v modulu DUM prostřednictvím Administrace (druhá lišta shora vpravo). Administrace se skládá z pěti kategorií, které autor postupně vyplňuje. V prvním kroku je nutné zadat název materiálu, další kategorie je možné vyplňovat v libovolném pořadí. Pokud je po zadání názvu materiálu proces vyplňování údajů přerušen, již napsané je uloženo a materiál najdete v sekci Rozpracované materiály.

Podrobný popis jednotlivých kategorií naleznete v dokumentu Popis DUM.

Videoprůvodce

Na hlavní straně digitálních učebních materiálů naleznete videoprůvodce.

Co se děje, když je materiál DUM odeslán k publikaci

Každý digitální učební materiál je prostřednictvím koordinátora modulu DUM přidělen příslušnému recenzentovi, který jej posoudí podle předepsaných parametrů. Mohou nastat tři situace:

- Materiál, který ve všech parametrech vyhoví požadavkům Metodického portálu, je odeslán k jazykové korektuře a editaci, poté je oceněn a publikován. Autor obdrží v nejbližším výplatním termínu Dohodu o provedení práce, prostřednictvím které bude uveřejněný materiál zaplacen.
- V případě, že materiál v některých parametrech nevyhovuje požadavkům, je autor vyzván k úpravě problematických částí. Připomínky recenzenta a materiál k úpravě autor nalezne ve svém Administračním rozhraní. Upravený materiál autor znovu uloží a odešle k publikaci. Autor má na upravení materiálu 30 dní. Každý materiál je možné vložit maximálně třikrát. Pokud není publikován ani napotřetí, je automaticky zamítnut.
- Materiál ve většině parametrů nevyhovuje požadavkům úložiště. Recenzent jeho publikaci zamítne.

O všech krocích je autor průběžně informován e-mailem.

Za jak dlouho je materiál DUM po vložení publikován

Po vložení je materiál do 14 dnů přidělen recenzentovi k posouzení. Recenzent materiál posoudí do 21 dnů. Pokud byly v materiálu shledány nějaké nedostatky, je materiál vrácen zpět autorovi k úpravě. Autor má na úpravu 30 dnů. Tento proces může být opakován maximálně třikrát. Po schválení recenzentem je materiál odeslán k jazykové korektuře a editaci. Poté materiál prochází poslední kontrolou, dochází k jeho ocenění a je publikován.

Odměna

Autorovi je za publikovaný materiál stanovena odměna a vystavena Dohoda o provedení práce. Odměna se odvíjí od jeho zpracování (originalita, nápaditost, úroveň grafického zpracování, míra zapojení žáků – interaktivita). Nejlepší materiály jsou recenzentem označeny „Portál rvp.cz doporučuje“. Odměna za pracovní listy se pohybuje od 150 Kč do 2 150 Kč, za prezentace od 240 Kč

do 3 000 Kč. V případě samostatných audio, video ukázek a kolekcí, které jsou autorskými díly, bude cena dohodnuta individuálně.

Autor si je vědom, že všechny jeho uzavřené pracovněprávní vztahy nepřekračují měsíčně rozsah 1,5 úvazku pracovní doby u NÚV, MŠMT či jiných přímo řízených organizací MŠMT a u subjektů řešících projekty ESF OP VK. Velikost úvazku u NÚV si autor může ověřit u vedoucí referátu Metodického portálu, paní Pavlína Hublové(pavlina.hublova@nuv.cz) v pracovních dnech do 1. dne měsíce včetně.

Materiály, které vznikly v rámci jiných projektů podporovaných ESF (autor označí při vytvoření DUM) nebo jsou převzaty z jiných zdrojů, nebudou propláceny. Autorům za ně nenáleží finanční odměna.

Vložení nového digitálního učebního materiálu na Metodický portál souhlasíte jako autor s publikací pod licencí Creative Commons. Odměna bude následně vyplacena prostřednictvím dohody o provedení práce. Výši odměny stanovuje provozovatel a není předmětem jednání.

Dohoda o provedení práce

Dohoda o provedení práce je autorovi vystavena k 1. dni každého měsíce. Poté je autor e-mailem informován o vystavení dohody a jejím zaslání poštou. Autor musí dohodu stvrdit svým podpisem a dvě vyhotovení zaslat na adresu NÚV (Pavlína Hublová, Metodický portál RVP.CZ, Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00, Praha 10 – Hostivař). Pokud podepsané DPP obdržíme do 25. dne daného měsíce, bude k 15. dni následujícího měsíce honorář připsán na účet uvedený ve smlouvě.

Dodržujeme § 75 Zákoníku práce, který říká: „Rozsah práce, na který se dohoda o provedení práce uzavírá, nesmí být větší než 300 hodin v kalendářním roce. Do rozsahu práce se započítává také doba práce konaná zaměstnancem pro zaměstnavatele v témže kalendářním roce na základě jiné dohody o provedení práce.“ (Jouza, L. Zákoník práce s komentářem. Praha : RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2007, s. 172.) Jakoukoliv honorovanou práci na Metodickém portálu, která přesáhne výše uvedenou dobu, Vám bohužel nebudeme moci do konce projektu proplatit. Můžete se však aktivně zapojit do neplacených částí portálu, kde rádi uvítáme Vaše příspěvky (moduly Wiki, Blogy, Diskuze, Digifolio).

Na koho se můžete obrátit

Nevíte, jak se stát autorem? Nemůžete nahrát soubor? Nevíte si rady s citacemi? Nevíte, co se s vaším materiálem děje? Jste nespokojeni s ohodnocením? Potřebujete upravit již uveřejněný DUM? Zeptejte se koordinátora modulu digitálních učebních materiálů:

Bc. Tereza Hubená, DiS., tereza.hubena@nuv.cz, + 420 274 022 614 nebo + 420 773 224 780

Tvorba DUM a problematika autorských práv

Při vytváření digitálních učebních materiálů je třeba respektovat autorská práva. Každé dílo (obrázek, fotografie, video, graf, tabulka, text apod.) má svého autora. Pro použití takového díla proto musíte mít buď souhlas autora, zakoupená práva k užívání a nebo využívat pouze taková díla, jejichž autor je již 70 let po smrti a autorské právo tak pozbylo platnosti. Výborným nástrojem pro vyhledávání podkladů pro tvorbu digitálních učebních materiálů (DUM) je internet. Velmi obtížně se však zjišťuje, zda autor daného díla dal souhlas k jeho volnému využití. Skutečnost, že je dílo dostupné na

internetu, zdaleka neznamená, že jeho použitím při tvorbě DUM autorský zákon opravdu neporušíte. Vhodné volně dostupné zdroje vám umožní najít např. vyhledávač Creative Commons.

Vyhledávač volně dostupných zdrojů Creative Commons

Vyhledávač Creative Commons, vám umožní najít obrázky, fotografie a další zdroje, u kterých dal autor souhlas s jejich bezplatným využitím nebo u kterých již platnost autorských práv vypršela. Stačí dodržovat podmínky typu licence, které jsou zobrazeny jednoduchými grafickými symboly - piktogramy.

<http://search.creativecommons.org/>

TIP: Pro získání co největšího počtu výsledků je výhodné přeložit hledaný výraz do anglického jazyka.

Poté, co použijeme získaný obrázek či fotografii měli bychom v námi vytvořeném materiálu uvést zdroj, ze kterého jsme čerpali (citace).

<http://autori.rvp.cz/obecne-informace/citace>

Národní uložisko digitálních učebních materiálů (DUM)

Digitální učební materiály (DUMy) jsou také součástí Metodického portálu rvp.cz. Materiály vytváří pedagogové a jejich obsah garantují odborní recenzenti. Všechny obsažené materiály jsou volně přístupné.